

Ҷавобҳои нуруни дар мавриди Ошуроӣ
Ҳусайни
[Тоҷики – Tajiki – طاجيکيۃ]

Гирдоваранда Маволи Ғаюр

Аз форси ба тоҷики
Абузари Абдуллоҳ

2009 - 1431

islamhouse.com

الأجوبة المضيئة على حقيقة عاشوراء الحسينية « باللغة الطاجيكية »

جمع و تقديم: موالى غيور

تحويل الحروف من الفارسية إلى الطاجيكية: أبوذر عبد الله

2009 - 1431

islamhouse.com

Чавобҳои нурони дар мавриди Ошурой Ҳусайни

Ба номи Худованди бахшандай меҳрубон

Ҳамду сано Парвардигори ҷаҳониёнро ва салому дуруд бар сарвари ояндагон ва гузаштагон Муҳаммад (с) ва олу асҳобаш.

Аммо баъд:

Ин китобчӣ мухтасарест ки дар он ба ҷуз нақлҳо ва ривоятҳо аз китобҳо ва марчаҳо чизи дигаре ворид нашудааст; Хонандай азиз! чизе ки ман аз шумо мехоҳам ин аст ки дар қазоват қардан саросема нашлавед, ҳамоно ҳақиқат чизест дуст доштани ва ҳар оқиле дар пай пайдо қардани уст, ва касе ки дар пай ба даст овардани у сари худ саҳти биёрад (меҳнат кунад) лаззат ва роҳати баъд аз ба даст овардани уро хоҳад чашид.

Бале роҳи ба даст овардани ҳақиқат саҳт ва пурмашаққат аст, вале роҳи гурез аз он вучуд надорад, бубинед ки чи андоза имомон кушиш ва вақ-ти худро сарф қарданд то ки анъанахову аҳкоми диниро ошқор созанд, чи басо ки сарвар ва имоми ҷавонони аҳли биҳишт худаш ва ҷонашро барой нусрат ва ёри ин дин ва баёни аҳкому шаъоирӣ ислом ва ҳақоқиқи у фидо қард, пас вазифай мо инаст ки дар ҷустуҷу ва ошқор қардани ҳақоқиқи дин худро вазифадор кунем.

Ин баъзе саволҳо ва ҷавобҳои кутобе дар мавриди рузҳои Ошуро ва ҳамҷунин баъзе масъалаҳои муҳими марбут ба ғазодори ва қабрҳо ва сабр қардан бар машаққатҳои ки чи дар ҳоли ҳозир гиребонгири мост ва

чи ба ёди мусибатҳои гузашта гирифтори он мешавем.

Ва албатта ки бояд дар назар дошта бошем, ки агар мусибате сари муъмине биёяд ҳамон гуна ки Худованди Ёаззавачал фармудааст бигиуяд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ

رَجِعُونَ ﴿ البقرة: ١٥٦ ﴾

"Ҳамонро ки мо барои Худо ҳастем, ва ҳамонро ки бозгашти мо ба суй уст"

Хотирасон мекунам ки тамоми ҷавобҳо аз ривоятҳои саҳиҳи исботшудаест ки ё аз имомон расидааст ё аз олимону муҳақиқони гузашта ё муосир мебошанд.

Ҳамонро аз имомон ривоятҳои зиёде дар борай ҳушдор аз тақлиди куркуронае ки моро аз фикру андеша боз медорад ривоят шудааст, вале бо вучуди ин замонҳои зиёде аст ки аз фалони ва фалони ба монанди он тақлид мекунем ки гуё дар мо ақле вучуд надошта бошад, ва ин чунин дар ҳоле ки мазҳаб ба касб кардани илму иҷтиҳод амр мекунад вале дар асрҳои заъфу гумроҳи аз руй тарс хондану мутолиға кардани илмҳои дини ва иҷтиҳодро тарк кардаем, акнун мо нидой иҷтиҳодро баланд карда ёдовар мешавем ки мазҳаби шиға даъват ба суй иҷтиҳод мекунад ва дарҳои иҷтиҳод дар он боз мебошад.

Ва ин ҳам иқтибосоте аз суҳанҳои имомон барои шумо пешкаш мекунем ва иншоолоҳ ки моро дар дуоятон фаромуш насозед.

Суол: Назари шумо дар мавриди амалҳои махсусе ки дар рузи Ошуро дида мешавад, ва рад бар касоне ки мегуянд, ин гуна амалҳо дар

замони имомони тоҳирин вучуд надоштааст, пас ба ҳамин хотир ин амалҳо ҷоиз нестанд, чист?

Ҷавоб: Оятуллоҳи Ёузмо Ҷаводи Табрези чунин ҷавоб доданд: "Шибҳаҳои замони имомон бо "Тақя" зиндаги мекарданд, ва сабаби вучуд надоштани чунин амалҳо дар рузи Ошуроӣ Ҳусайни имконияти барпо нашуданаш буд, ва ин далил шуда наметавонад ки ин амалҳо дар замони ҳозир ҷоиз нестанд, ва шибҳаҳои он замон агар имконоте ки мо дар ҳоли ҳозир барои барпо кардани онро дорем, мебошанд албатта чуноне ки мо имруз он рузро бо чунин амалҳо анҷом медиҳем ҳамон гуна онҳо низ анҷом медоданд, чуноне ки мо имрузҳо парчамҳои сиёхро барои изҳори ғаму андуҳамон дар дарвозаҳои макони Ҳусайния овозон мекунем онҳо низ ҳамин корро мекарданд".(Қисмати дувум аз сироти наҷот аллома Ҳуӣ сафҳаи 562 ҷои 1417)

Ин буд ҷавоби Оятуллоҳ ва ин чунин Оятуллоҳи Ёузмо Али Ҳусайни Фони Исфажони ба монанди ин ҷавоб дод, вақто ба у гуфта шуд, ин маросимҳои азодори дар замони имомони маъсум бо вучуди он ки онҳо аҳли мусибат буданд ва ба таъзияи Ҳусайн (рз) аз мо авлотар буданд вучуд надоштааст, ва дар ҳеҷ ҳадисе аз онҳо амре дар ин бора вучуд надорад ва ин умур бидъатҳои (навпайдоиҳои) ҳастанд ки шибҳаҳои онҳоро аз умури дин қарор додаанд, ва онро маросимҳои мазҳаби меҳонанд ва нагуфта намонад ки ҳамон тавре ки ба мо расидааст, ҳар бидъате (навоварие) дар дин, гумроҳи аст ва гумроҳи боиси дохил шудан дар оташи дузах мебошад.

Гуфт: Ҷавоби воқеиҳои возеҳ аст, ҳар масалаи нави бидъат нест ва бидъат қарор додани ҳукми сохтагире мегуянд ки дар дин вучуд надорад, ва аз дин намебошад (ва бояд тавачҷу дошт) ривояте ки дар

мазамати бидъат ва бидъатгузор ворид шудааст баёнгари манъи қарордодани ҳукме дар дин намебошад балки ба ҳукми ақл, зишти қарор додани масалаҳоеро дар дин баён мекунад ки ба тариқи ғайри маҷози он ва дар зери ливой дин ва номи ваҳий осмони қарор дода мешавад: агар ин гуна набошад дар мавриди шубҳаҳо ки марбут ба содир кардани ҳукм мебошад, ва ривоятҳо бар безори ҷустан аз онҳо далолат дорад ва баракс ақл ҳукм мекунад ки ҷазову уқубат барой онҳо зишт мебошад, чи бояд гуфт? бадеҳи аст ки маросимҳои Хусайни гиря кардан бар онҳо феъле аст ки сабаб меҳоҳад ва ман мегуям: (сабаби он) метавонад забон бошад, мисли зикри мусибатҳо ва сохтани марсияҳо ва ё амали бошад монанди амалҳои қавми¹, ва фақиҳ бояд ҳукм ба ҷойз будани он маросимҳои диниро содир кунад то ки гиряву зори беҳтар анҷом ёбад ва ҳаргиз мутаваққиф нашавад: чи басо ки таъзия мақсад ва ҳадафи ман мебошад, ва роҳи гурезе аз намойш додан вучуд надорад: ва ҳамон тавре ки маълум аст намойш додан дар ҳар милате фарқ мекунад ва ҳечгоҳ яқсон намебошад ва дар ин умур бидуни шаку шубҳа назди шиъаҳо ягон мамониъате дар бораи он наёмадааст, ва ақл низ онро носазо намедонад ва иллати шаки ту низ нафаҳмидани мафҳуми бидъат ва амали насохтани он бо масъалаҳои имконпазир мебошад. (Мақтали Хусайн аз Муртазо Аёд с197)

Ҳасан Муғния мегуяд: Силсилаи Оли Буйия² ташкил шуд ва аз паси он ин руз³ пайдо шуд (мотамгириҳо ва

¹ Амалҳои қавми: амалҳои маҳали ва омиёнае ҳастанд ки дар деҳоту шаҳрҳои мухталиф урфу одати мардум шудааст. (мутарҷим)

² Ҳукумате буд ки дар авохири заиф шудани хилофати Абосиён пайдо шуд ва мудати 40 то 50 сол ҳукмрони карданд.

³ Рузҳои муҳаррам.

руйканиву муйканиҳо ва Хусайниҳо махсус дар ин руз ба чуз бо василай Оли Буйия дар чой дигаре собит нашудааст) ва ҳамон гуна ки шойстай ғаму андуҳи мо мебошад дар Бағдод ва Хуросон ва Мовароунаҳр ва тамоми дунё таҷалли ёфт, ва сарзаминҳо сиёҳпуш шуданд ва мардум барой расонидани фочиъай дардноке ки аҳли он саҳти кашида буданд бо комилтарин шакл қиём карданд, ва ҳамчунин дар силсилаи Ҳамадони, Хусейнияҳо дар Ҳалаб дар рузи Ошуро низ дар муқобили маросими Бағдод эҳсоси танқиси карданд ва барой худ усуле пайдо карданд ки дар ҷамиъи маконҳои исломи мисли Ироқ ва Ирон ва Ҳинду Сурия ва Ҳичоз вучуд дошт, дар натиҷай он мотаму навҳасарой барпо шуд ва барой рехтани ашкҳо паймон баста шуд ва барпо доштани маросимҳои Хусайни мазҳаре аз мазҳарҳои хидмат ба ҳақ ва интишори он гардид. (Одоби Манобир: с 192)

Бояд гуфт ки: Пеш аз Оли Бувия ва Фотимиён мазҳаре барой хидмати ҳақ ва эълони ҳақиқат вучуд надошт, ва баъд аз он ки онҳо омаданд, (яъне: касоне ки имоми маъсум набуданд) ин масоилро мазҳаре аз мазҳарҳои хидмат ба халқ қарор доданд.

Суол: Оё аз Расули акрам (с.в) ё аз яке имомони тоҳирин суҳане дар мавриди мазлумнамой ва навҳахони ва пушидани либоси сиёҳ ва занҷирзани ва ончи ки дар ғазодориҳои имруза анҷом меёбад вучуд дорад?

Ҷавоб: Ин суолро аллома Муҳаммад ибни Ҳасан ибни Бобавай Қумми мулақаб ба шайхи Садуқ чунин ҷавоб дода аст: "Дар лафзи Расулуллоҳ (с.в) ки бар он чизе бартариё надорад ба ин шакл омадааст ки: **"Навҳасарой аз аъмоли чоҳилият мебошад"** (Ман ло яҳзуруху фақиҳ 4:271-272).

Ва ин чунин Муҳаммад Боқирӣ Маҷлисӣ бо ин лафз онро ривоят кардааст ки: "Навҳасароӣ аз аъмоли ҷоҳилият мебошад" (Бихорул анвор 82: 103).

Ин чунин тамоми уламоӣ муҳақиқин аз ҷумла Нури ва Буруҷерди аз Расулulloҳ (с.в) ривоят кардаанд ки: "Ду садое ҳастанд ки малъунанд ва Худованд ба онҳо ғазаб мекунад, Навҳа дар мусибат ва ғино дар шоди" (Бихорул анвор 82:101).

Ин чунин аз ин ривоят метавон фаҳмид ки аз ин навиштаӣ Амирул муъминин ки ба Рифоъа ибни Шаддод фиристод "Дар сарзамине ки соҳиби қудрат ҳасти туро аз навҳасароӣ сари мурдаҳо ҳушдор медиҳам" (Мустадракул васоил 1: 144)

Ва мисли ҳамин ривоят дар Ҷомеъи аҳодиси шиъа 3:372 омадааст ки "Ҳамоно шуморо аз навҳасароӣ манъ мекунам"

Ва ривояте ки Ҷобир аз Пайғамбар (с.в) овардааст ки фармуд: "Ҳамоно ман шуморо наҳе кардам аз навҳасароӣ ва ду садой аҳмақонаӣ бе бандубор: Садо ҳангоми нағмаҳои лаҳв ва овозҳои шайтони ва садо ҳангоми мусибат ва рӯйкани кардану гиребон пора кардан ва нолай шайтони" (Мустадракул васоил: 1:145).

Аз имом Али ривоят аст ки се чиз аз амалҳои ҷоҳили мебошад ва аз байни мардум аз байн намеравад то ки қиёмат барпо шавад: Борон талабидан аз ситорагон ва тавҳину таъна задан бар қавме ва навҳасароӣ дар марг" (Бихорул анвор 82:101).

Кулайни ва дигарон аз имом Содик ривояд мекунанд ки фармуд: "Фарёд задан бар мурда ислоҳ намегардад ва ҷойз намебошад вале аксари мардум инро дарк намекунанд" (Алкофи 3:226)

Ва Кулайни ҳамчунин аз имом Содик овардааст ки фармуд: "Фарёд задан барой марг ҷойз нест ва либос пора кардан низ барой марг ҷойз нест" (Алкофи 3-255).

Муҳаммад Боқирӣ Маҷлиси аз имом Али ривоят мекунад ки "Вақто ки Иброҳим ибни Расулуллоҳ ғавт кард ба ман амр фармуд ва ман уро ғусл додам ва Расулуллоҳ (с.в) уро кафан кард ва ҳанут молид ва ба ман фармуд эй Али уро ҳамл кун ва ман уро ҳамл карда то ба Бақиъ расондам ва баъд аз он бар у намоз гузорид..... ва вақте аҳволи уро дид гирия кард ва аз паси гирияи у мусалмонон гирия карданд то ин ки садои гирияи маврдон аз садои гирияи занон баланд шуд ва Расулуллоҳ онҳоро бо шадидтарин ҳолат наҳе фармуд ва гуфт: Чашм гирия мекунад ва дил ғамгин мешавад ва намегуем Парвардигор бар мо хашм мекунад ва ҳамоно мо бо тавасути ту дучори мусибат мешавем ва бо иродаи ту андуҳгин мешавем" (Биҳорул анвор 82-100-101).

Каме фикр кун бародари мусалмон ки Пайғамбар (с.в) чигуна бо шадидтарин ҳолат баланд кардани садои гирияро наҳе фармуд.

Ва ҳамон гуна ки аз садои андуҳгини дар мусибат наҳе фармуд ҳамонгуна низ аз шунидани он наҳе фармудааст. (Васоили шиъа: 2:915)

Кулайни аз Фазл ибни Майсир ривоят мекунад ки гуфт: "Мо назди Абуабдуллоҳ будем ки марде омад ва аз мусибате ки сараш омада буд барояш шикоят кард, Абуабдуллоҳ фармуд: Чуноне ки ту сабр куни ҳамон тавр аҷру савоб мегири, ва агар ту сабр накуни ҳамон қадаре ки Худованд бароят муқаддар кардааст, мегузарад ва саҳти онро хоҳи кашид" (Алкофи: 3:225)

Аз имом Содиқ Чаъфар ибни Муҳаммад ривоят шудааст ки фармуд: "Сабру бало инсонро ба суй муъмин шудан наздик месозад, (ҳамчуноне ки) бало меояд ва муъмин сабр кунанда аст, аммо бало ва ғамгини бар у, инсонро ба суй кофир шудан наздик

месозад ҳамчуноне ки бало ба сараш меояд ва у доду фиғону ғамгини мекунад" (Аз Закари: с 1).

Муҳаммад ибни Макки Омили мулақаб ба шаҳиди аввал гуфт: "Шайх дар Мабсут ва ибни Ҳамза навҳаро ҳаром карданд ва шайх идиъо кард ки ин масъала ичмоъ аст" (Аззикро с 2 ва Бихорул анвор 82:107).

Ва шайх АбуҶаъфар Муҳаммад ибни Ҳасани Туси мулақаб ба шайхи тойфа, навҳаро ҳаром кард ва иддиъояш ин буд ки ин масъала (ҳаром будани навҳасарой) ичмоъ мебошад, чигунае ки дар замони Туси буд, ва шиъаҳо дар он замон бар ҳаром будани навҳасарой ва доду фиғоне ки акнун дар Ҳусейниёт⁴ шунида мешавад, ичмоъ доштанд, ва корҳое ки ҳамон гунае ки дар гузашта гуфтем бо манҳачи саҳеҳи имомони аҳли байт муҳолиф мебошанд.

Оятуллоҳи Ёузмо Муҳаммад ибни Ҳусейни Шерози гуфт: "Вале аз Шайх дар Мабсут ва ибни Ҳамза ҳаром будан (навҳасарой) мутлақ омадааст" (15:253).

Ширози мегуяд: Дар Ҷавоҳир худзани ва доду фиғон ба таври қатъи ҳаром шудааст. (Ал Фикҳ: 15:260)

Ва имом Боқир мегуяд: "Бадтарин бесабри доду фиғон кардан дар нороҳати ва сару синазани ва руйканиву муйкани мебошад, ва касе ки навҳаро пеша кунад сабрро тарк кардааст ва роҳи ғайри ростро ихтиёр кардааст" (Алкофи:3:222-223 ва Васойли шиъа 2:915 ва Бихорул анвор 82-89).

Ва ҳамчунин қавли имом Содиқ аст ки: "Касе ки дар мусибат дасташро бар ронаш бизанад аҷри у ботил мегардад" (Алкофи: 3:225)

Мегуям: Пас ҳоли ту чигуна аст эй касе ки бар сару сина мезани? оё аҷри ту аз дараҷай аввал бо наҳе

⁴ Ҷойҳой махсусе ҳастанд ки дар онҳо ба хотири шаҳид шудани ҳазрати Ҳусайн навҳасарой ва доду фиғон мекунанд.

кардани Пайғамбар (с.в) мухолиф аст ботил намешавад? ва ин чунин бо фармудай Пайғамбар ки мегуяд: "Касе ки бар руяш бизанад ва гиребон пора кунад аз мо нест" (Мустадракул васойл:1:144).

Ва Муҳаммади Тичони Самови ин масъаларо зикр мекунад ки аз имом Муҳаммади Боқир Садр дар борай ин ҳадис пурсид у ҷавоб дод: "Ҳадиси саҳиҳе аст ки дар у шаке нест" (Онгоҳ ҳидоят шудам 57 чопи араби).

Аз Яҳё ибни Холид омадааст ки марде назди Пайғамбар (с.в) омада гуфт: чи чизе аҷри мусибатро ботил мекунад? фармуд: "Задани дастҳо бар якдигар, ва сабр дар мусибат аз муҳимтарин масъалаҳо мебошад, касе ки бар он рози шавад барой у ризоятманди хоҳад буд ва касе ки хашм кунад пас барой у (аз тарафи Худованд) хашмгини хоҳад буд", боз Пайғамбар (с.в) дар идома фармуд: "Ман аз касе ки битарошад (сарашро) ва боло бибарад (садояшро) безорам" (Ҷомеъул ҳадиси шиъа 3:489).

Имом Ҷаъфари Содиқ аз падараш вай аз Пайғамбар (с.в) ривоят мекунад ки: "Ҳамоно у аз ба вучуд овардани садой ғамнок дар мусибат наҳе фармуд ва инчунин аз навҳасарой ва задан дар сару руй ва шунидани он наҳе фармуд" (Ман ло яхзуруху алфақиҳ 4:3-4)

Ва Муҳаммад ибни Макки Омили гуфт: "Бар сару сина задан ва пора кардани гиребонҳо ва муйкани кардан бо таври иҷмоъ ҳаром аст: онро дар Мабсут гуфтааст ва он хашмгини дар қазо ва қадари Илоҳи аст" (Фи закарӣ: 72).

Ва Ширози гуфтааст: "Дар Манҳи задани сурат ва муйкани кардан наҳе шудааст" (Фикҳ 15:260)

Муҳаммади Тичони Самови дар мавриди гирияи Пайғамбар (с.в) бар амакаш Абутолиб ва Ҳамза ва ҳамсараш Ҳадича ишора карда мегуяд: "Вале дар

тамоми он ҳолатҳо аз сари меҳрубони гиря мекард.....
вале вай аз зоҳир кардани нороҳати ва ғамгини ва
задан ба сару сурат ва пора кардани сина наҳе
фармуд", пас чигуна аст ки ту бо олатҳои оҳани бар
тани худ мезани бо тавре ки хун сарозер мешавад?
(дар китоби Кулул ҳулул с 151).

Сипас Тичони ёд мекунад ки амирул муъминин Али
ибни Абутолиб ончиро ки шиъиёни имруза анҷом
медиханд дар замони вафоти Пайғамбар (с.в) анҷом
надод ва ба ҳамин тартиб имомон Ҳасан ва Ҳусейн ва
Саҷод низ ин корро накарданд ва дар бораи ин имом
Тичони гуфтааст: "Ҳамоно чизҳоеро дид ки ҳеҷ кас
надидааст у бо ду чашми худ шоҳиди Карбало буд,
карбалое ки дар он падараш ва амакҳояш ва
бародаронаш ҳамаги кушта шуданд, ва мусибатҳоеро
дид ки куҳҳо тоқати онро надорад ва дар таърих низ
ҳеҷ кадом аз имомон чизе дар бораи он ки у коре
карда бошад ривоят нашудааст ва ё ин ки амр ба
пайрави онро карда бошад" (Кулул ҳулул с 151).

Ҳамчунин Тичони мегуяд: "Бояд ҳақиқат гуфта
шавад, он чи ки баъзе шиъиён аз амалҳои хос анҷом
медиханд заррае аз дин нестанд, ва агар мучтаҳидон
ичтиҳод кунанд ва фатводихандагон ба он фатво
диханд ки дар он аҷри бузург ва савоби бисёре қарор
диханд, ҳамоно он одат ва тақлид ва эҳсоси бархурд
кардан аст, ки аҳли он тавасути он тугён карда ва
тавасути он аз ҳолати табиъи хориҷ мешаванд, ва
баъд аз мудате фақат ба сурати як расму ӯдате
мешавад ки писар аз падараш ба шакли куркурона ва
бидуни фаҳмиш онро мерос мебаранд то ҷое ки баъзе
ъавом фикр мекунанд ки бо задани худ ва худро
хунолуд кардан наздики бо Худованд мебошад. Ва
баъзеҳо ингуна эътиқод доранд ки касе ки ин корро

анҷом надиҳад Ҳусейнро дуст намедорад" (Кулул хулул с148).

Ва ҳамчунин гуфтааст: "Ақли солим ин манзараҳои аз бади ба ларза дароварандаро намепазирад, вақте марде луч мешавад ва бо дасти худаш худашро бо занҷир мезанад ва бо тарзи девонаги садои худро баланд карда ва Ҳусейн Ҳусейн мегуяд, ва ҷой таъачубовару шакбарангезияш дар инҷо аст ки ошкоро дида мешавад ки вақто ки он нафарҳо корашон тамом шавад монанди он аст ки нороҳатияшон тамом шуда бартараф шудааст ва бо гузаштани андак вақте баъд аз тамомшавии ёзодори мебини ки механданд ва ширини мехуранд ва менушанд ва меваҳо мехуранд ва ҳама чиз бо тамом шудани ҳаракати дастай ёзодори тамом мешавад.

Ва таҷибияш дар инҷо аст ки бештари онҳо инсонҳои диндоре нестанд, ва аз ин ру чандин маротиба худам дар интиқод аз онҳо мадуро карда ва гуфтам: ҳамон ончи ки анҷом медиҳанд фақат як расми қавми ва тақлиди куркурона аст" (Куллул хулул с 149).

Ва сухани шайх Муғния наздик ба ин сухан аст ки мегуяд: "Дар ҳақиқат задани сар бо занҷир ва шамшер ва хорич шудани хун аз он заррае аз ислом нест ва дар мавриди он ҳеҷ сухани сариҳе вучуд надорад вале отифай зебоест ки дар вучуди муъмин шакл мегирад чуноне ки хуни пок ба хотири сарҳои буридаи фоҷиъай (мусибати) Карбало рехта мешавад" (Одоби манобир 182).

Суол: Ҳукми либоси сиёҳ пушидан дар ошуро чист?

Ҷавоб: Аз имом суол шуд ҳукми намоз дар либоси сиёҳ чист? фармуд: "Дар он намоз нахонед ки либоси аҳли дузахиён аст" (Ман ло яхзуруҳу алфақиҳ 1:162).

Аз амирул муъминин Али (р.з) дар ончи ки аз асҳобаш медонистанд ривоят шудааст ки фармуд: "Либоси сиёҳ напушед ки он либоси Фиръавн аст" (Ман ло яҳзуруху алфақиҳ 1:163).

Аз Пайғамбар (с.в) ривоят шудааст ки у дар ранги сиёҳ кароҳият меварзид ба ҷуз се чиз: имома (салла) муза (пойафзол) ва ридо (мисли руймол аст)" (Ман ло яҳзуруху алфақиҳ 1:163).

Ва инчунин ривоят шудааст ки Ҷабрайл бар Пайғамбар (с.в) қабои сиёҳ ва камарбанде ки дар он ханчаре вучуд дошт падида омада ва Пайғамбар (с.в) ба у гуфт ин чигуна пушидани либосест? У гуфт: ҳайбати писари амакат Абос аст эй Муҳаммад вой бар фарзандат аз писари амакат. Ва Пайғамбар (с.в) ба суй Абос ҳаракат кард ва гуфт: Эй амак вой бар фарзандам ки аз фарзандат мебошад, У гуфт: Эй Пайғамбари Худо оё ман ҷавоб бигуям? гуфт: Қалам дар навиштани бади он нотавон аст" (Ман ло яҳзуруху алфақиҳ 1:163, Васойли шиъа 3:279).

Суол: Аз ҳама бештар занон гиря ва навҳасарой мекунанд оё дар ҳақи онҳо иҷозати аҷр бурдан вучуд дорад?

Ҷавоб: Манъшавандаҳое ки дар ривоятҳои гузашта оварда шуд дар мавриди марду зан яксон мебошанд, вале барой зиёд шудани маълумот ривояти дигареро зикр мекунам ки хос барой манъи занҳо омадааст, то бошад ки занони шиъамазҳабе ки ба ғазодори ва Ҳусейнияҳо мераванд онҳоро ҷамъбанди карда ва дар он тадабур кунанд ва он маросимро бар худ қадған кунанд.

Имом Ҳусейн вақто хоҳари худро дид ки бар сурати худ мезад ва гиребонҳои худро пора карда бар замин афтод ба у гуфт: "Эй хоҳараки ман аз Худо тақво

(битарс) пеша кун ва барой ғазой Худованд ғазодор бош ва бидон ки аҳли замин мемиранд ва аҳли осмон боқи намонанд ва ҳамоно ки ҳама чиз нобуд мешавад ба ҷуз вачҳи Худованди таоло касе ки махлуқотро бо қудраташ халқ кардааст ва ҳама ба суй у бармегарданд ва у якка ва ягона аст, падару модарам ва бародарам аз ман беҳтар буданд ва бар ман ва бар ҳар мусалмоне воҷиб аст ки Пайғамбар (с.в)-ро пешвой худ бигирем ва ба шаклу монанди вай ғазодор бошем, сипас ба у гуфт: эй хоҳарам туро қасам медиҳам ва қасам хурданро дуст намедорам агар ман кушта шудам гиребони худро бар ман пора макун ва сурататро барой ман чанг назан ва барой ман доду фиғон ва зори макун" (Ибни Товус дар Малҳуф: с 50 ва шайх Муҳаммад Хусейн Фазлуллоҳ дар Надва 5:209).

Ва дар ривояте гуфт "Эй хоҳари ман, эй Умикулсум, эй Фотима, эй Рабоб агар дидед кушта шудам, гиребон пора накунед ва бар суратҳой худ чанг назанед" (Абдуразоқи Мусави Алмақрам дар мақтали Хусайн с218).

Ва дар ривояти дигаре омадааст ки "Эй хоҳарам ҳамоно туро қасам медиҳам вақто ки ман ҳалок шудам гиребони худро бар ман пора накун, ва сурати худро барой ман чанг назан, ва гиря ва зори барой ман барпо накун" (Мустадракул васоил: 1:144, Мазолим аҳли байт с264, китоби Ало Хуто Хусайн с116, китоби Тузламу Захро с 190, ва дигарҳо.....)

Ин суханҳо чи басо ҷойҳой таамулу тафакур доранд. Шайх Садуқ ва дигарҳо аз Умар ибни Абумуқдом ривоят кардааст ки гуфт: "Аз АбулҲасан ва Абуҷаъфар шунидам ки дар борай ин каломи Худованд:

﴿ وَلَا يَعْصِيكَ فِي مَعْرُوفٍ ﴾ ﴿١٢﴾
المنتحنة: ١٢

"*Дар кори нек аз ту нофармони накунанд*"

Гуфт: ҳамоно расули Худо (с.в) ба Фотима фармуд:
"Ҳангоме ки ман мурдам сурати худро бар ман чанг
назан ва муйҳой худро бар ман бар сару сина назан ва
бо доду фиғон бар ман навҳасарой барпо накун" сипас
фармуд "ин ҳамон некие аст ки Худованди ғаззаваҷал
мефармояд"

﴿ وَلَا يَعْصِيكَ فِي مَعْرُوفٍ ﴾ ﴿١٢﴾

(Маъони ахбор: с390, Васойли шиъа 2:915-914, ва шайх
Муҳаммад Хусейн Фазлуллоҳ дар Надва: 5:72).

Ва АбуАбдуллоҳ дар мавриди ин сухани Худованд
чунин фармуд:

﴿ وَلَا يَعْصِيكَ فِي مَعْرُوفٍ ﴾ ﴿١٢﴾

"(Маъной) Неки (маъруф) дар ин оят: Пора накардани
гиребон, ва бар сурат назадан, ва овоз нахондан бо
зори, ва наистодан дар канори қабр мебошад".
(тафсири Нури сақалайн 5/308).

Ва аз Абу Саъид омадааст: "Расулуллоҳ (с.в) навҳахон
ва шунавандашро лаънат кардааст" (Мустадракул
васоил 1/144, ал-Бихор 82/93).

Ҳангоме ки амирул муъминин Али (р.з) гирия занонро
бар кушта шудагони чанги Сиффин шунид, ба суи
Ҳарб ибни Шараҳбили Шоми ҳаракат кард, ки у яке аз
бузургони қавмаш буд ва Али (р.з) гуфт: "Оё бар
занонатон аз он чи мешунавам чира намешавед? Оё аз
ин садой ғамноки ононро манъ намекунед?". (Ҷомиъи
Аҳодиси Шиъа: 3/387, нигоҳ кунед ал-Бихор: 83/89).

Аз Абуабдуллоҳ (р.з) ки фармуд: "Агар Худованд ба касе неъмате диҳад ва ба хотири он неъмат у ба дунболи соз ва овози равад ҳамоно ба он куфр варзидааст ва касе ки ба У мусибате ворид шавад ва ба хотири он мусибат ба навҳа сарои бипардозад низ ба он куфр варзидааст ва (дар ривояти дигаре омадааст) Ҳамоно онро ботил кардааст" (Васоили Шиъа 12/90)

Аз ҷаъфар ибни Муҳаммад аз падаронаш ривоят аст, ки дар васияти расули Худо дар Али (р.з) омадааст: "Эй Али агар касе занеро итоат кунад, Худованд уро бо сураташ вориди оташ мекунад, Али (р.з) гуфт: Он итоат чист? Фармуд: Ба у иҷозат диҳад то инки ба орошгоҳҳо, ва арусҳо, ва навҳасароҳо равад ва либоси нозук бипушад". (Васоили Шиъа 1/376)

Ва шайх Садуқ ва баъзе дигарон аз Ҷаъфар ибни Муҳаммад аз падаронаш аз Али ривоят кардаанд ки расули Худо фармуд: "Ҷаҳор кас аст ки то рузи қиёмат дар умматам мемонад ва нобуд намешавад: Фахрфуруши ба кифоят, тавҳин ба ақвом (қавмҳо, миллатҳо) борон талабидан аз ситорагон, ва навҳасарои".

Ва навҳагон агар қабл аз маргаш тавба накунад, вақте ки қиёмат барпо шавад ба тавре аст ки дар танаш пирохани аз мис гудохта пушидааст, ва сипараш дар муқобили он аз пуст мебошад. (Алхисол 226)

Боз аз Ҷаъфар ибни Муҳаммад ривоят аст, ки ҳангоми ихтизор (замони наздикии вафот) чунин васият кард: "Занон барои ман руйҳои худро назананд, ва барои ман гиребон пора накунанд, ва ҳар зане ки барои ман гиребон пора мекунад, ҷуз ин нест ки барояш дар ҷаҳаннам шикофе эҷод мешавад, ва ҳарчи бештар пеш равад (яъне дар наҳва ва гиребон

пора кардан) шикофи у дар чаҳаннам бештар мешавад." (Бихорул Анвор 82/101)

Ва аз Али (р.з) ривоят аст ки фармуд: "Расули Худо (с) аз занон байъат гирифт ки: Навҳасарои накарда, ва худро чанг назада ва бо мардон дар хилват боқи намонанд". (Бихорул Анвор 82/101).

Суол: Оё аз имомон далиле барои руза гирифтани рузи ошуро ворид шудааст?⁵

Ҷавоб: Аз Абуабдуллоҳ аз падараш аз Али (р.з) ривоят аст ки фармуд: "Ошуроро руза гиред (ва он) нухум ва даҳум мебошад, ки гуноҳони яксол бахшида⁶ мешавад". (Таҳзибул Аҳком 4/299 , Алистибсор 2/143).

Аз Абул Ҳасан ривоят шудааст ки фармуд: "Расули Худо рузи ошуро рузадор буд". (Таҳзибул Аҳком 4/29).

Ва имом Чаъфар аз падараш ривоят мекунад ки: "Рузаи рузи ошуро каффораи (бахшиши гуноҳони) яксола аст". (Таҳзибул Аҳком 4/300).

Ва аз имом Содиқ ривоят шудааст ки: "Касе ки рузи ошуро руза бигирад ҳамоно он (руз) соҳибашро аз ҳар бадиёе ҳифз мекунад". (Васоили Шиъа 7/347).

Ва аз Пайғамбар (с.в) омадааст ки фармуд: "Беҳтарин намоз баъди намозҳои воҷиб (фарз) намоз дар ҷарфои (нисфишаб) шаб аст, ва беҳтарини руза баъди аз моҳи

⁵ - Дар рузи тосуъо (нуҳум) ва ошуро (даҳум) ки аз тисъа (нуҳ) ва ашара (дах) гирифта шудааст ва нуҳум ва даҳуми муҳаррам рузаи мустаҳаббе вучуд дошт, вале баъдҳо ба иллати инки хоستانд маросими азодориро ба шакли омиртар (дабдабанок) баргузор кунанд, аз руза гирифтани дар ин рузҳо манъ карданд, қисмате аз исноди он инҷо зикр шудааст (мутарҷим)

⁶ - Мавориде аз ин қабил ки боиси бахшиши гуноҳон мебошад, фақат шомили гуноҳоне аст ки, шахс онҳоро нохоста анҷом дода бошад (ё ин ки гуноҳони сағира бошад) ва гуноҳе ки қасдан анҷом шавад, роҳе ҷуз тавба дар ин дунё надорад.

рамазон, руза дар моҳи Худованд аст ки муҳаррам (Ошуро) гуфта мешавад". (Ҷомиул аҳодиси шиъа 9/474).

Ва аз ҳазрати Али (р.з) ривоят шудааст ки: "Рузи ошуро, нухум ва даҳумро эҳтиётан руза бигиред ки он каффораи яқсоли қабли он аст, ва агар касе онро намедонист ва чизе хурд (дар идома) рузай худро комил кунад". (Мустандрок ал-васоил 1/549).

Аз ибни Аббос ривоят аст ки: "Агар ҳилоли (моҳи) муҳаррамро дидед (рузҳоро) бишуморед ва ба нухум ки расидед руза бошед (рови) гуфтам: Ин ҳамон аст ки расули Худо руза мегирифт? Гуфт: бале". (Иқ-болул аъмол 554, Васоили шиъа 7/347).

Разиюддин Абулқосим Али ибни Мусо ибни Ҷаъфар ибни Товус ривоят мекунад: "Ахбори бисёре дар тарғиби ба рузай он (руз) ворид шудааст". (Иқболул аъмол 558)

Ва Нури Табраси аз Ҷаъфар ибни Муҳаммад ривоят мекунад ки у ҳамон фармуд: "Сафинаи Нух (киштии Нух) рузи ошуро бар куҳи ҷудии мустақар шуд (қарор гирифт), пас инсу ҷин онро руза бигиранд, ва он рузе аст ки Худованд тавбаи Одамро пазируфт". (Мустандракул Васоил 1/594).

Суол: Баъзе аз муҳаққиқон сохтани биноро бар қабрҳои имомон манъ мекунад, назари шумо чист?

Ҷавоб: Бале расули Худо аз ин кор манъ фармуд ва сохтани имомон низ баъд аз ин ингуна буд.

Аз Абуабдуллоҳ ки фармуд: "Расули Худо аз ин ки бар қабрҳо намоз гузошта шавад ё дар канори онҳо нишаста шавад, ва ё бар он бино сохта шавад, манъ фармудааст". (Васоили шиъа 2/869).

Ва аз расули Худо омадааст ки: "Манъ фармуд гачкории қабр, ва сохтани бино бар он, ва нишастани ҳавли он (атрофи он)". (Мустандрок ал-васоил 1/127).

Бар ин манъ (манъе ки аз тарафи расули Худо омадааст) имомон низ матолибе афзудаанд.

Имом Содиқ фармуд: "Ҳаром хурон ҳафт дастаанд: Ришва гирҳо дар ҳукм кардан, маҳрияи зино, ва подоши дуруғуи ғайбгу, ва баҳои сағ гирифтани (пули сағ гирифтани), ва касоне ки бар қабрҳо бино месозад". (Мустадрак ал-Васоил 1/127).

Ва аз Али ибни Чаъфар аз Абулҳасан Мусо дар мавриди бино сохтани дар қабр ва навиштан бар он, суол кардам ки оё дуруст мебошад? Фармуд: "Бино сохтан бар он, ва ҳавли он дуруст намебошад, ва на гачкории он, ва на гил андуд (мисли андова бо лой кардан)". (Васоили шиъа 2/869, Қомеул ҳадиси шиъа 3/444).

Аз Худованд мехоҳам ки ба навиштаи нависанда ва хондани хонанда аҷр диҳад ва моро ба роҳи дуруст ҳидоят фармояд. Омин!